

T.B.M.M.
SAADET PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 14.11.24
Sayı: 90

10/2035

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de gıda fiyatlarındaki artış, halkın alım gücünü ve yaşam kalitesini giderek daha fazla tehdit etmektedir. Küresel gıda fiyatları düşüş eğilimindeyken dahi Türkiye’deki gıda enflasyonunun kontrol edilemez bir şekilde artmaya devam etmesi, yalnızca mevsimsellik veya kısa vadeli ekonomik dalgalanmalarla açıklanamaz. Bu durumun temelinde; yetersiz üretim planlaması, lojistik problemler, üretim verimsizlikleri, ithalata bağımlılık, serbest piyasanın tarım sektöründe etkin çözümler üretememesi ve devletin düzenleyici rolünü kaybetmesi gibi yapısal sorunlar yatmaktadır.

Pandemi ve Rusya-Ukrayna Savaşı’nın etkileri azalmasına rağmen Türkiye’de gıda fiyatlarının sürekli yükselmesi, piyasa rekabetinin ve tarım sektöründeki yapısal problemlerin çözülmediğini göstermektedir. Gıda fiyatlarındaki yükselişin, üretici ve tüketici arasındaki fiyat farkından kaynaklandığı açıkça görülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, tarım ürünlerinde üretici enflasyonu %21,2 olarak açıklanmasına rağmen, üreticiden tüketiciye ulaşan gıda fiyatları katlanarak artmakta ve tüketicinin ödediği fiyat %80’i aşmaktadır. Bu makasın açılmasının temel nedenlerinden biri, çiftçilerin tohum, gübre, ilaç gibi temel tarım girdilerini yüksek maliyetlerle satın almak zorunda kalması ve birçok aracıya bağlı olarak tedarik zincirinin maliyet yükünün artmasıdır.

Ayrıca, gıda-tarım sektörünü büyük şirketlerin kontrol etmesi, fiyatların yükselmesinde etkili olurken; küçük çiftçiler, yüksek girdi maliyetleri ve pazara erişim güçlüğü nedeniyle üretimden uzaklaşmaktadır. Nitekim, 2002-2024 yılları arasında Türkiye’de 700 bin çiftçi tarımdan çekilmek zorunda kalmış ve üretici sayısı 2 milyon 100 bine düşmüştür. Çiftçilerin temel giderlerinden biri olan mazotun fiyatının son yıllarda ciddi oranda artması, üreticilerin üzerindeki mali yükü daha da artırmaktadır.

Bu bağlamda, Türkiye’nin sürdürülebilir bir gıda güvenliği ve fiyat istikrarı için tarım sektöründe uzun vadeli ve yapısal reformlara ihtiyaç duyduğu ortadadır. Öncelikle, çiftçilerin üretim maliyetlerini düşürecek politikalar geliştirilerek, doğrudan gelir desteği yerine ucuz girdi temini, ürün alım garantisi gibi sürdürülebilir destekler sağlanmalıdır. Tedarik zincirindeki gereksiz aracılık faaliyetlerinin regüle edilmesi ve piyasa şartlarını büyük şirketlerin tekeline bırakmadan düzenleyici yasal adımlar atılması gerekmektedir. Özellikle, “Perakende ve Hal Yasası” gibi düzenlemeler ile hem yerel marketlerin rekabet edebilirliği sağlanmalı hem de piyasadaki oligopol yapılar dengelenmelidir.

Gıda güvenliği ve enflasyon kontrolü, ülkemizin milli güvenliği açısından stratejik bir önem taşımaktadır. Bu nedenle, gıda enflasyonunun ardındaki ekonomik ve yapısal nedenlerin araştırılması, çözüm önerilerinin belirlenmesi ve tarım politikalarının yeniden yapılandırılması amacıyla, Anayasa’nın 98’inci, TBMM İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını saygıyla arz ve teklif ederiz. 14.11.2024

İsa Mesih ŞAHİN
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili